

Huvudman

HANINGE KOMMUN

haningekommun@haninge.se

Beslut

Datum 2025-06-25

Dnr SI 2024:5881

Sida 1 (18)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Kvarnbäcksskolan i Haninge kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 25 november 2024

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Haninge kommun att senast **fredag den 28 november 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande svenska som andraspråk, extra studietid, garantin för tidiga stödinsatser, extra anpassningar, anmälan av kränkande behandling och utredning av ordningsstörande beteende. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Haninge kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Haninge kommun ska vidta följande åtgärder

Svenska som andraspråk

1. Se till att de elever som bedöms vara i behov av undervisning i svenska som andraspråk ges detta utifrån gällande kursplan och att rektorn fattar beslut om undervisning i svenska som andraspråk för de eleverna. Uppgifter om hur många elever som bedöms vara i behov av svenska som andraspråk, hur många elever som rektorn har fattat beslut om ska undervisas i svenska som andraspråk, hur undervisningen är organiserad och hur många elever som vid tidpunkten för redovisningen läser svenska som andraspråk ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (1 kap. 11 § skollagen, 10 kap. 4 § skollagen, 5 kap. 14–15 §§ skolförordningen [2011:185], Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet [SKOLFS 2010:37] 5.19 Kursplan i svenska som andraspråk).

Extra studietid

1. Se till att alla elever i årskurserna 4–6 erbjuds att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka och undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen. Scheman för årskurserna 4–6 ska bifogas redovisningen av vidtagna åtgärder. (10 kap. 5 a § skollagen)

Garantin för tidiga stödinsatser

1. Se till att lärare använder de nationella bedömningsstöden i årskurs 1. Dokumentation avseende när de nationella bedömningsstöden i årskurs 1 har genomförts eller planerats att genomföras ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning. (22 b § skolförordningen)
2. Se till att lärarna i samråd med specialpedagogisk kompetens gör en särskild bedömning av elevens kunskapsutveckling utifrån användningen av nationella bedömningsstöd årskurs 1 om det finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Dokumentation avseende när och hur samråd har skett, eller planerats, med specialpedagogisk kompetens, ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 4 och 4 a §§ skollagen)
3. Se till att lärarna i samråd med specialpedagogisk kompetens i det fall det i lågstadiet upptäcks att extra anpassningar behöver ges i svenska, svenska som andraspråk eller matematik planerar för extra anpassningar. Dokumentation avseende när och hur samråd har skett, eller planerats, med specialpedagogisk kompetens, ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 4 a och 5 §§ skollagen)

Extra anpassningar

1. Se till att de elever som av lärare har identifierats vara i behov av extra anpassningar i matematik och lästräning ges sådant stöd inom ramen för den ordinarie undervisningen. Under perioden den 25 juni till den 28 november 2025 ska det dokumenteras vilka elever som har bedömts vara i behov av extra anpassningar i matematik och lästräning samt vilka anpassningar de har fått. Denna dokumentation ska ges in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 5 § skollagen).

Anmälan om kränkande behandling

1. Se till att lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Huvudmannen ska redogöra för vilka åtgärder som vidtagits för att säkerställa att personalen anmäler *alla* kränkningar som de får kännedom om. Huvudmannen ska också dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit, vilken typ av kränkning det är, och var inom verksamheten som kränkningen har skett under perioden den 25 juni till den 28 november 2025 samt lämna in de tio senaste kränkningsanmälningarna. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (6 kap. 10 § skollagen).

Utredning av ordningsstörande beteende

1. Se till att rektor startar en utredning för *varje* elev som uppvisar ordningsstörande beteende eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarlig förseelse. Rektor ska även tillse att en utredning om behov av särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § skollagen inleds om förutsättningarna härför föreligger. Vidare ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende. Det ska dokumenteras hur många sådana utredningar som genomförts under perioden den 25 juni till den 28 november 2025 och dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (5 kap. 9–10 §§ skollagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser studiehandledning på modersmålet.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2024:5881) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2024 genomfört en tillsyn av Kvarnbäcksskolan i Haninge kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande svenska som andraspråk, studiehandledning på modersmålet, extra studietid, garantin för tidiga stödinsatser, extra anpassningar, anmälan av kränkande behandling och utredning av ordningsstörande beteende.

Skolinspektionen har den 25 november 2024 beslutat att förelägga Haninge kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande svenska som andraspråk, studiehandledning på modersmålet, extra studietid, garantin för tidiga stödinsatser, extra anpassningar, anmälan av kränkande behandling och utredning av ordningsstörande beteende.

Haninge kommun har den 31 mars 2025 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet.

Skolinspektionen har den 6–7 maj 2025 genomfört intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. scheman, bedömningsstöden för årskurs 1 och elevers omdömen i årskurs 4 och 5. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Haninge kommun har följt föreläggandet samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Svenska som andraspråk

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 25 november 2024 bedömde Skolinspektionen att Haninge kommuns verksamhet vid Kvarnbäcksskolan inte fullt ut levde upp till författningarnas krav vad gäller svenska som andraspråk. Det framgick att

rektorn inte fattade beslut om och gav inte de elever som bedömdes ha behov av det undervisning i svenska som andraspråk.

Av inkommen redovisning framgår det att lärare som har behörighet i svenska som andraspråk har genomfört en kartläggning av alla elever på skolan och gjort en bedömning vilka elever som behöver läsa svenska som andraspråk. Utifrån den kartläggningen har huvudmannen konstaterat att skolan har elever som har behov av undervisning i ämnet som inte får det. Av kartläggningen framkom att 131 elever bedömdes vara i behov av undervisning i svenska som andraspråk och att det var 60 elever som läste ämnet. Undervisningen ska till höstterminen 2025 ske genom ett tvålärarsystem i svenska/svenska som andraspråk och fram till dess stöttar en lärare som är behörig i svenska som andraspråk de andra lärarna. Det framgick vidare att utifrån ingivna klassscheman står det svenska/sva på alla klassscheman.

Lärare och rektorn uppger i intervjuer att kartläggningen av alla elever på skolan är genomförd men att rektorn inte har fattat något beslut om vilka elever som ska undervisas i svenska som andraspråk. Lärare uppger vidare att det är svårt att undervisa svenska och svenska som andraspråk samtidigt på lektionerna då det är svårt att följa två kursplaner samtidigt. Eftersom lärarna inte heller vet vilka elever som ska läsa svenska eller svenska som andraspråk har varje lärare själv valt hur de ska undervisa eleverna. Lärare berättar att det beror mycket på elevernas behov i klassen och de har valt att undervisa alla elever i klassen i antingen svenska som andraspråk eller i svenska och följer därmed också det ämnets kursplan. De lärare som valt att undervisa alla elever i svenska berättar att de också gjort anpassningar för de eleverna som de själva bedömt behöver läsa svenska som andraspråk. Lärarna uppger vidare att de inte har fått någon stöttning i deras undervisning av lärare med behörighet i svenska som andraspråk.

Rektorn uppger att det finns organiserad undervisning i svenska som andraspråk på lågstadiet men inte för eleverna på mellanstadiet. De 60 eleverna som får undervisning i svenska som andraspråk har fått det i mindre grupper och en-till-en undervisning av lärare som är behöriga i ämnet. Rektorn uppger vidare att skolan just nu är i uppstarten och att det är från och med nästa termin som skolan kommer att lägga om scheman och införa ett tvålärarsystem i undervisningen.

Rättslig reglering

För varje skolform ska gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i denna lag. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen (1 kap. 11 § skollagen).

Undervisningen i grundskolan ska omfatta bland annat ämnena svenska eller svenska som andraspråk (10 kap. 4 § skollagen).

Undervisning i svenska som andraspråk ska, om det behövs, anordnas för elever som har ett annat språk än svenska som modersmål, elever som har svenska som modersmål och som har tagits in från skolor i utlandet, och invandrarelever som har svenska som huvudsakligt umgängesspråk med en vårdnadshavare. Rektorn beslutar om undervisning i svenska som andraspråk för en elev (5 kap. 14 § skolförordningen)

Undervisning i svenska som andraspråk ersätter undervisning i svenska. Svenska som andraspråk får därutöver anordnas som språkval i grundskolan, eller inom ramen för skolans val (5 kap. 15 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Haninge kommuns verksamhet vid Kvarnbäcksskolan fortfarande inte fullföljer sin skyldighet att säkerställa att alla elever som har behov av att undervisas i svenska som andraspråk får det. Huvudmannen har således inte följt Skolinspektionens föreläggande den 25 november 2024.

Av utredningen framgår att skolan förvisso har kartlagt och bedömt vilka elever som ska läsa svenska som andraspråk men rektorn har fortfarande inte fattat beslut om att eleverna ska undervisas i ämnet. Med anledning av detta vet inte heller lärarna vilka elever som ska undervisas i svenska respektive i svenska som andraspråk och gör istället egna bedömningar av vilka elever som behöver undervisning i respektive ämne och utifrån respektive kursplan. Det framgår vidare att skolan har bedömt att 131 elever har behov av att undervisas i svenska som andraspråk, men trots detta är det fortfarande 71 elever som inte får undervisning i ämnet.

Av skollagen framgår att undervisningen i grundskolan bl.a. ska omfatta svenska eller svenska som andraspråk. Undervisning i svenska som andraspråk ersätter undervisningen i svenska och ska anordnas om det behövs för vissa angivna elevkategorier. Rektorn fattar beslut om svenska som andraspråk för en elev.

Att majoriteten av de elever som enligt skolans kartläggning har bedömts ha ett behov av undervisning i svenska som andraspråk inte får det utgör en brist. Att rektorn inte heller fattat beslut om vilka elever som ska undervisas i svenska som andraspråk är också en brist.

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 25 november 2024 bedömde Skolinspektionen att Haninge kommuns verksamhet vid Kvarnbäcksskolan inte fullt ut lever upp till författningarnas krav vad gäller extra studietid. Det framgick att skolan inte erbjöd eleverna i årskurs 4-6 extra studietid.

Av inkommen redovisning framgår det att extra studietid är förelagd en timme kl. 14.30 – 15.30 på tisdagar och onsdagar. Av schemat för klass 5 A framgår att eleverna erbjuds 1 timme och 45 minuter då elevernas lektioner slutar på tisdagen kl. 14.35 och på onsdagen kl. 14.40. Vidare framgår att klass 5 B erbjuds 1 timme och 50 minuter extra studietid då elevernas lektion på tisdagen slutar kl. 14.40 och klass 6A erbjuds 1 timme och 35 minuter då elevernas lektion på tisdagar slutar kl. 14.45 och på onsdagar kl. 14.40.

Rektorn uppger i intervju att lektionerna behöver flyttas för att säkerställa att eleverna får den extra studietid de ska ha och att det kommer att rättas till hösten.

Rättslig reglering

Elever i årskurs 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör. Extra studietid ska inte räknas in i den minsta totala undervisningstiden. (10 kap. 5 a § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Haninge kommun fortfarande inte fullföljer sin skyldighet att säkerställa att alla elever i årskurs 4 -6 vid Kvarnbäcksskolan erbjuds extra studietid minst två timmar per vecka.

Av utredningen framgår att alla elever i årskurs 4-6 inte erbjuds två timmar extra studietid eftersom lektionerna för eleverna i årskurs 5 och 6 till en viss del är förlagda samtidigt som den schemalagda extra studietiden på tisdagar och onsdagar. Av skollagen framgår att elever i årskurs 4–6 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid och att erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Att eleverna i årskurs 5 och 6 inte erbjuds extra studietid minst två timmar per vecka är därmed en brist.

Garantin för tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 25 november 2024 bedömde Skolinspektionen att Haninge kommuns verksamhet vid Kvarnbäcksskolan inte fullt ut lever upp till författningarnas krav vad gäller garantin för tidiga stödinsatser för läsåret 2023/24. Det framgick av utredningen att Kvarnbäcksskolan uppfyllde författningarnas krav avseende garantin för tidiga stödinsatser för förskoleklass och årskurs 1 för läsåret 2023/24. Vad avser nationella proven i årskurs 3 gjordes det dock inte någon särskild bedömning av elevernas kunskaper i samråd med specialpedagogisk kompetens för de elever som det funnits en indikation på att eleven inte kommer uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper i svenska, svenska som andraspråk och matematik.

Av inkommen redovisning framgår det att skolan har utformat en rutin för planering och genomförande av de nationella proven för årskurs 3 samt planering för särskild bedömning och planering av extra anpassningar under vårterminen 2025. I intervju berättar lärare och representanter för elevhälsan att de nationella proven i årskurs 3 är genomförda. Rektorn uppger i intervju att det också finns inplanerade datum i juni för när lärarna ska göra en särskild bedömning i samråd med specialpedagogisk kompetens, planera extra anpassningar och ha en överlämning till lärarna i årskurs 4.

Vid Skolinspektionens besök framkommer det dock att lärarna varken har använt eller genomfört alla delar i bedömningsstöden för årskurs 1 för läsåret 2024/25. Av ingivna sammanställningar av elevernas resultat framkommer det att endast bedömningsstöden för höstterminen har genomförts. Lärare, representanter för elevhälsan och rektorn uppger i intervjuer att bedömningsstöden som skulle ha genomförts på höstterminen 2024 istället genomfördes under januari 2025 och att bedömningsstöden som skulle ha genomförts under vårterminen 2025 ännu inte är genomförda.

Av sammanställningarna framgår det vidare att det i vart fall i matematik finns flera elever i årskurs 1 som visar en lägre kunskapsnivå på de olika delarna i ämnet. Lärarna uppger också i intervju att det i vart fall är nio elever som fått en indikation på att de inte kommer att uppfylla kriterierna i en eller flera av ämnena matematik, svenska eller svenska som andraspråk. Det har dock inte gjorts någon särskild bedömning med specialpedagogisk kompetens av de elever som fått en indikation på att de inte kommer att uppnå bedömningskriterierna och lärare har inte heller planerat extra anpassningar för eleverna i samråd med specialpedagogisk kompetens. Lärare och representanter för elevhälsan uppger vidare att det inte finns

någon planering för när det kommer att ske. Rektorn uppger i intervju att det inte finns någon konkret plan för att genomföra vårterminens bedömningsstöd för årskurs 1 och att tid saknas för att genomföra dessa. Rektorn uppger vidare att som konsekvens kommer inte någon särskild bedömning med specialpedagogisk kompetens att genomföras för elever i årskurs 1 där det finns en indikation på att eleverna inte kommer att uppnå bedömningskriterierna. Lärare kommer inte heller att hinna planera extra anpassningar i samråd med specialpedagogisk kompetens.

Rättslig reglering

Det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i lågstadiet, om det utifrån användning av nationellt bedömningsstöd finns en indikation på att eleven inte kommer uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper i svenska, svenska som andraspråk eller matematik som ska uppfyllas i årskurs 1 och 3 (3 kap. 4 § skollagen).

Om det efter en sådan bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för den aktuella skolformen, ska det skyndsamt planeras för extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen eller göras en anmälan till rektorn om behov av utredning om särskilt stöd. (3 kap. 4 § skollagen).

Ansvarig lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning, planering av extra anpassning när det i lågstadiet upptäcks att sådant stöd behöver ges i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, och uppföljning enligt 3 kap. 4 b §. Sådant samråd behöver inte genomföras om den ansvariga förskolläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens (3 kap. 4 a § skollagen).

I slutet av lågstadiet i grundskolan ska det genomföras en uppföljning av extra anpassningar i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Resultatet av denna uppföljning ska överföras till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs (3 kap. 4 b § skollagen).

Nationella bedömningsstöd ska användas i matematik och svenska eller svenska som andraspråk i årskurs 1. Bedömningsstöden ska stödja lärarnas bedömning av elevernas kunskaper. (22 b § skolförordningen).

För varje elev i årskurs 1 ska läraren använda bedömningsstöden i ämnena svenska eller svenska som andraspråk och matematik vid avstämningstillfällen under både höstterminen och vårterminen (3 och 5 §§ Skolverkets föreskrifter om obligatoriska nationella bedömningsstöd i svenska, svenska som andraspråk och matematik i årskurs 1 i grundskolan. [SKOLFS 2016:66]).

Av förarbetena framgår att syftet med en garanti för tidiga stödinsatser är att den ska garantera att alla elever tidigt får de stödinsatser som de

behöver för att uppfylla de kunskapskrav som ska uppfyllas i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Det rör sig således om grundläggande ämnen som bedöms viktiga för att även kunna inhämta nödvändiga kunskaper i andra ämnen (prop. 2017/18:195, s. 35).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Haninge kommuns verksamhet fortfarande inte fullt ut lever upp till författningarnas krav vad gäller garantin för tidiga stödinsatser vid Kvarnbäcksskolan.

Av utredningen framgår inte annat än att de nationella proven i årskurs 3 har genomförts och att det finns en konkret plan för när det ska göras en särskild bedömning av elevernas kunskaper i samråd med specialpedagogisk kompetens för de elever som det funnits en indikation på att eleven inte kommer uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att det inte längre föreligger en brist avseende denna del.

Det framgår dock av utredningen att skolan inte har genomfört bedömningsstöden i årskurs 1 för läsåret 2024/25 på höstterminen, utan att det istället genomfördes på vårterminen. Vidare framgår det att den del av bedömningsstöden som ska genomföras under vårterminen inte har använts alls. Utifrån det bedömningsstödet som genomfördes i januari 2025 har det fortfarande inte gjorts någon särskild bedömning med specialpedagogisk kompetens av de elever som fått en indikation på att de inte kommer att uppnå bedömningskriterierna och lärare har inte heller planerat extra anpassningar för eleverna i samråd med specialpedagogisk kompetens. Det finns inte heller någon konkret plan för när detta kommer att ske innan läsårets slut.

Av skollagen framgår att bedömningsstöden ska användas både på höstterminen och vårterminen samt att lärare i samråd med specialpedagogisk kompetens ska göra en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i lågstadiet om det utifrån användning av nationellt bedömningsstöd finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper i matematik, svenska eller svenska som andraspråk. Vidare framgår det att lärare i samråd med specialpedagogisk kompetens ska planera för extra anpassningar om sådant stöd behöver ges till eleven.

Att lärare inte har använt bedömningsstöden för årskurs 1 på höstterminen, utan istället genomfört dem under vårterminen, samt inte använt de resterande bedömningsstöden på vårterminen är en allvarlig brist. Att eleverna som visat indikation på att inte uppnå kriterierna för bedömning i kunskaper i flera eller ett av ämnena utifrån de

bedömningsstöden som är genomförda inte heller har fått en särskild bedömning innebär också att den skyndsamma planeringen av extra anpassningar, alternativt anmälan till rektorn för utredning om särskilt stöd, inte heller har skett. Skolinspektionen bedömer därmed att det också är en allvarlig brist.

Extra anpassningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 25 november 2024 bedömde Skolinspektionen att Haninge kommuns verksamhet vid Kvarnbäcksskolan inte fullt ut lever upp till författningarnas krav vad gäller extra anpassningar. Det framgick att lärare inte skyndsamt gav stöd i form av extra anpassningar till de elever som hade behov av det. Enligt lärarna avsåg det främst extra anpassningar i lästräning och matematik.

Av inkommen redovisning framgår det att lärarna har redogjort för vilket stöd i form av extra anpassningar som eleverna har på skolan från förskoleklass till årskurs 6 och hur stödet har följts upp.

Lärare uppger i intervju att det fortfarande är runt 70–80 procent av eleverna på skolan som behöver stöd i form av extra anpassningar. Lärarna uppger vidare att de kan ge de flesta eleverna stöd i form av extra anpassningar, men inte till de elever som har behov av stöd med lästräning och i matematik. Det är i vart fall sju elever på lågstadiet som har behov av men inte kan ges stöd i form av extra anpassningar i form av lästräning och matematik och elva elever på mellanstadiet som har behov av men inte kan ges stöd i form av extra anpassningar i matematik. En lärare uppger däremot att hens elever ges stöd i form av extra anpassningar i matematik då en annan lärare undervisar eleverna en gång i veckan. Rektorn uppger att det saknas en speciallärare i matematik. Vad gäller stödet i lästräning uppger rektorn att vissa av eleverna har haft lästräning i omgångar och att två av eleverna har anmälts till elevhälsoteamet.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen (3 kap. 5 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Haninge kommun fortfarande inte fullföljer sin skyldighet att säkerställa att elever vid Kvarnbäcksskolan skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar.

Av utredningen framkommer det att lärarna fortfarande inte kan ge elever skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för undervisningen som eleverna har behov av. Det framgår vidare att det fortfarande avser stöd med lästräning och i matematik och att det är upp mot 18 elever som behöver stöd i matematik och att sju av dessa elever också behöver stöd i lästräning.

Av skollagen framgår att elever skyndsamt ska ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen om eleven befaras att inte uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Att lärare inte skyndsamt kan ge eleverna stöd i form av extra anpassningar i matematik och lästräning för de elever som har behov av det är en brist.

Anmälan om kränkande behandling**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

I beslut den 25 november 2024 bedömde Skolinspektionen att Haninge kommuns verksamhet vid Kvarnbäcksskolan inte fullt ut lever upp till författningarnas krav vad gäller anmälan om kränkande behandling. Det framgick att lärare inte anmälde alla kränkningar som de fick kännedom om till rektorn.

Av inkommen redovisning framgår att det under perioden 1 november 2024 till den 31 mars 2025 har kommit in 56 anmälningar om kränkande behandling. Det framkommer vidare att det främst är eleverna på lågstadiet som varit utsatta för kränkande behandling.

Vid Skolinspektionens besök mottogs skolans nya rutin för anmälan av kränkande behandling. Av rutinen framgick det att personalen ska efter att det har skett en incident, som kan vara antingen en verbal eller fysisk handling, samtala med den utsatta eleven. Om eleven upplever sig kränkt ska personalen anmäla händelsen i DF-respons som en kränkning. Om eleven inte upplever sig kränkt ska personalen i stället skriva en anteckning i elevens akt.

Elever och lärare uppger i intervjuer att det dagligen förekommer kränkningar mellan eleverna på skolan och att det främst avser elevernas språkbruk men också att eleverna knuffar, gör blickar och miner mot varandra. Flera lärare uppger att de inte anmäler alla kränkningar som de

får kännedom om för att de inte har tid. Lärare uppger vidare att de inte heller anmäler om en elev har blivit kränkt och lärarna själva kan reda ut händelsen med eleverna, till exempel om det är tjafs eller inträffat ett slagsmål. Lärare samtalar då med eleverna, ibland båda eleverna samtidigt, ibland var och en för sig och ibland i grupp. Om eleverna säger förlåt till varandra efteråt så anmäler lärarna inte heller den händelsen. Lärare berättar vidare att de inte alltid anmäler om en elev utsätter en annan elev för våld, då det beror på hur grovt våldet är och hur eleven tolkar och upplever det. De anmäler bara om kränkningen är återkommande och allvarlig. Lärare uppger vidare att de endast anmäler om elever säger till att de upplever sig kränkta.

Vad gäller de kränkningar som lärarna reder ut och då eleverna är sams igen och säger förlåt till varandra gör istället lärarna en anteckning i elevens akt. Enligt lärare borde de göra fler elevanteckningar än anmälningar om kränkande behandling till rektorn. En lärare uppger att hen gör fem till sex elevanteckningar per vecka. Representanter för elevhälsan bekräftar att lärarna inte ska anmäla alla händelser som kränkande behandling. Representanterna uppger vidare att enligt en ny rutin på skolan ska lärarna inte anmäla om det förekommer en konflikt mellan elever som är vänner, till exempel om det är ett skojbråk eller om eleverna säger fula saker till varandra i en jargong. Lärare ska istället göra en anteckning i elevens akt. Anteckningen i elevakten skickas inte vidare till huvudmannen.

Huvudmannen har i sitt yttrande över Skolinspektionens tjänsteanteckning uppgett att dagen innan Skolinspektionens besök hade skolan ett pedagogiskt forum för personalen där också rutinen gällande kränkningar togs upp. Av diskussionerna på forumet framgick det att personalen var överens om vad som var en kränkning och vad som ska anmälas som kränkning. Däremot framgick det att personalen ansåg att det var svårt att finna tid för att skriva kränkingsanmälningar i DF-respons.

Rättslig reglering

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Av förarbetena framgår att huvudmannen åläggs att vidta förebyggande åtgärder mot kränkningar. Inom t.ex. en skola måste rektorn och annan personal vara uppmärksam på den jargong och beteendemönster som råder mellan eleverna och se till att miljön på skolan inte inbjuder till sådana missförhållanden (Prop. 2005/06:38 s. 140).

Av förarbetena framgår det också att skyldigheten att utreda och att verka för att kränkningarna förhindras i fortsättningen gäller vare sig det förekommit någon anmälan av det barn eller den elev som blivit kränkt eller förhållandet kommit fram på annat sätt (prop. 2005/06 s.140). Vidare framgår det av förarbetena att anmälningsskyldigheten är kopplad till utredningsskyldigheten genom att där anges att anmälningsplikten syftar till att säkerställa att reglerna om utredning och att vidta skäligen åtgärder blir tillräckligt effektiva (prop. 2009/10:165. 332).

I ett beslut från Skolinspektionen konstaterades det att handlingar som är av sådan karaktär som typiskt sett utgör kränkande behandling får det anses stå klart för den person som utsätter en elev för sådan behandling att den kränker eleven. Handlingarna var bland annat hot och fysiskt våld. Eleven ansågs också ha blivit utsatt för kränkande behandling oaktat elevens bristande förståelse för hur hen hade uppfattat agerandet (se Skolinspektionens beslut den 28 maj 2020, SI 2020:417).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Haninge kommun fortfarande inte fullföljer sin skyldighet att säkerställa att lärare och annan personal vid Kvarnbäcksskolan anmäler till rektorn om de får kännedom om att en elev upplevt sig utsatt för kränkande behandling på skolan.

Av utredningen framgår att det dagligen förekommer kränkningar mellan elever på skolan och att det är en hård jargong mellan eleverna. Det framkommer vidare att lärare inte anmäler alla kränkningar till rektorn trots att de har kännedom om att en elev upplevt sig utsatt för kränkande behandling av en annan elev. Orsaken är dels för att lärarna inte har tid att anmäla alla kränkningar som sker på skolan, dels för att lärarna numera följer en ny rutin på skolan som anger att lärarna istället ska göra en anteckning i elevens akt som sedan inte skickas vidare till huvudmannen.

Av skollagen framgår att lärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn.

Att lärare fortfarande inte anmäler till rektorn alla de kränkningar som de har kännedom om bedömer Skolinspektionen är en allvarlig brist i verksamheten. Skolinspektionen vill härmed framhålla att lärare fortfarande ska anmäla att det är en kränkande behandling om en elev

upplever sig kränkt av en annan elev även om eleverna är vänner, om det tillsynes är ett skojbråk eller om eleverna säger kränkande saker till varandra i en jargong. I skolans skyldighet att förhindra och utreda kränkningar ligger också en skyldighet för personalen att vara uppmärksam på den jargong och det beteendemönster som råder mellan eleverna. Personalen har en skyldighet att se till att miljön på skolan inte inbjuder till sådana missförhållanden.

Vidare vill Skolinspektionen framhålla att fysiskt våld är en sådan handling som till sin karaktär typiskt sett utgör kränkande behandling, oaktat elevens upplevelse. Det ska inte heller göras en bedömning av hur grovt det fysiska våldet är. Att personalen inte anmäler när elever utsätter varandra för fysiskt våld utan istället gör en anteckning i elevens akt innebär dels att huvudmannen inte får ta del av händelsen, dels att resultatet av kränkningar på skolan blir missvisande. Det är viktigt att alla kränkningar anmäls till huvudmannen så att huvudmannen får en samlad bild av de kränkningar som har skett på skolan. Det är huvudmannen som har det yttersta ansvaret för arbetet mot kränkningar i verksamheterna och som kan uppmärksamma och rikta resurser till verksamheter där det finns problem.

Utredning av ordningsstörande beteende

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 25 november 2024 bedömde Skolinspektionen att Haninge kommuns verksamhet vid Kvarnbäcksskolan inte fullt ut lever upp till författningarnas krav vad gäller utredning av ordningsstörande beteende. Det framgick att det fanns elever på skolan som upprepat stör ordningen, men att rektorn inte har startat några utredningar för att utreda orsaken till elevernas beteende och inte heller satt in åtgärder för att elevernas beteende ska upphöra.

Av inkommen redovisning framgår det att skolan har upprättat en rutin för när elever upprepat stör ordningen och att rektorn har startat två utredningar och vidtagit åtgärder för att få elevernas beteende att upphöra.

Elever och lärare uppger i intervjuer att studieron varierar beroende på klass och att det är mindre studiero i klasserna på lågstadiet. Lärare och representanter för elevhälsan uppger vidare att det finns tolv elever som upprepat stör ordningen på lågstadiet och två elever på mellanstadiet. Lärare uppger att rektorn har känt till eleverna sedan i vart fall höstterminen 2024 och att rektorn känner till vissa av eleverna sedan hon började på skolan för över ett år sedan. Rektorn uppger att hon känner till att alla eleverna på lågstadiet, som lärare och representanter för elevhälsan berättat om, upprepat stör ordningen. Rektorn uppger vidare att de har fört

samtal med elevernas vårdnadshavare och att för två av eleverna har deras beteende lugnat ned sig. Rektorn har inte startat någon utredning avseende elevernas ordningsstörande beteende, men för tre av eleverna har andra insatser satts in, såsom särskilt stöd, och det har även satts in insatser på gruppnivå för en av klasserna på lågstadiet. Vad gäller eleverna på mellanstadiet uppger rektorn att hon känner till att en av eleverna upprepat stör ordningen och att ingen utredning har startats för den eleven.

Rättslig reglering

Om en elev i grundskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. Vidare ska rektorn, med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning om ordningsstörande beteende, se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende (5 kap. 9–10 §§ skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Haninge kommun fortfarande inte fullföljer sin skyldighet att säkerställa att ordningsstörande beteende utreds vid Kvarnbäcksskolan.

Av utredningen framgår att skolan förvisso har påbörjat arbetet med att starta utredningar av ordningsstörande beteende men att det fortfarande finns tretton elever, tolv elever på lågstadiet och en elev på mellanstadiet, som lärare, representanter för elevhälsan och rektorn har kännedom om som upprepat stör ordningen och som inte är utredda för ordningsstörande beteende. För tre av eleverna har det startats andra utredningar än utredning av ordningsstörande beteende, såsom särskilt stöd, eller satts in andra former av riktade insatser. Det innebär att det i vart fall är tio elever på skolan som rektorn har kännedom om och som rektorn inte har startat någon form av utredning för med anledning av att eleverna upprepat stör ordningen.

Av skollagen framgår att om en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen, ska rektorn se till att saken utreds, och med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning om ordningsstörande beteende, se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende.

Det är viktigt att skolan startar utredningar om ordningsstörande beteende för att utreda orsaken till beteendet och att sätta in åtgärder för att elevens ordningsstörande beteende ska upphöra. Det kan vara särskilda stödåtgärder eller disciplinära åtgärder. Att skolan fortfarande inte utrett

orsaken till att ett flertal elever upprepat har stört ordningen samt vidtagit åtgärder för att få eleverna att ändra sitt beteende är en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Haninge kommuns verksamhet vid Kvarnbäcksskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller svenska som andraspråk, extra studietid, garantin för tidiga stödinsatser, extra anpassningar, anmälan av kränkande behandling och utredning av ordningsstörande beteende. Det finns därför skäl att förelägga Haninge kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 25 november 2024 bedömde Skolinspektionen att Haninge kommuns verksamhet vid Kvarnbäcksskolan inte fullt ut lever upp till författningarnas krav vad gäller studiehandledning på modersmålet. Det framgick att det var i vart fall två elever på skolan som hade behov av studiehandledning på modersmålet men inte fick det.

Av inkommen redovisning framgår det att en av de två eleverna numera har studiehandledning på modersmålet. Den andra eleven har inte det då eleven inte längre bedömdes ha behov av det stödet. Rektorn uppger att elevens behov istället har tillgodosetts med undervisning i svenska som andraspråk.

Det framgår vidare av huvudmannens redovisning att tio elever på skolan får studiehandledning på modersmålet. Av intervjuer med lärare och rektorn framkommer det att det inte finns elever som i nuläget är i behov av studiehandledning på modersmålet och som inte får det.

Rättslig reglering

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Studiehandledning får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten

som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan (5 kap. 4 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Anna Malmenfelt.

Utredaren Erica Underwood har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Henrik Ohlsson Westin medverkat.